СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 29-го СЕРПНЯ 1951. — No. 201. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 29, 1951.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ТРУМАН ВТРУЧАЄТЬСЯ ДО СТРАЙКУ В МІДЯНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Вашингтон, 27 серпня. — Президент Труман вживає швидких заходів, щоб полагодити страйк, який буквально стримав продукцію міді у цілій країні і загрозив поважно продукції олива й цинку. Ці матеріяли вважаються стратегічними, отже конче потрібними для оборонних цілей.

Труман закликав близько 100,000 робітників, щоб вони негайно повернулися до роботи, а Раді Стабілізації Платень дав указівки, щоб вона прослідила справу і порекомендувала наладнання страйку. Страйк був викликаний у вівторок ранком міжнародною юнією копальняних, фабричних і гутних робітників. Це незалежна юнія, яку виключив минулого року зі свого складу Конгрес Індустріяльних Організацій за її прокомуністичну політику. Коло 58,000 членів юнії залишили працю в чотирнадцяти стейтах, а крім того 42,000 залізничих робітників, приналежних до кількох юній Американської Федерації Праці, теж опинилися без роботи.

Президент кинувся діяти в цій справі негайно після того, як розбилися переговори між підприємством Кенекот Коппер Компані і Юнією, ведені під опікою Федеральної Служби Посередництва. Юнія звернулася до президента, щоб він перебрав копальні під керівництво уряду.

ВЕЛИКІ ОСЯГИ НАУКОВЦІВ У ЗБРОЙНІЙ ДІЛЯНЦІ

Вашингтон. — Американська наука, як це виявив сен. Джозеф Магоні, відкриває „нові двері до наукового ведення війни" і до виробу родів зброї, далеко страшніших від тих, що їх уживали під час другої війни. Він твердить, що наша країна зробила величезні кроки в розвитку керованих стрілен, безпілотних літаків та атомових споруд, які ми вже маємо. Науковий і технічний поступ, особливо в ділянці електроніків, відкриває нові двері до наукового ведення війни, про яке не можна було навіть думати в другій війні. Подробиці нової зброї треба тримати в тайні з уваги на небезпеку. Сен. Магоні це голова комісії фондів, яка думає, на збройну службу.

ХОЧУТЬ ОБТЯТИ ФОНДИ ДЛЯ ІНДІЇ

Вашингтон. — Заповіджений Індією бойкот мирового договору з Японією може причинитися до гострішої політики Злучених Держав супроти Індії, зауважив сен. Герберт А. Лімен, який був досі головним прихильником добрих відносин ЗДА до Індії. Американські дипломати висловлюють гірке обурення на заяву індуського прем'єра Неру, що Індія не візьми участи в підписанні договору, а ще більше за його просовєтське становище в справі признання деяких островів Росії. Один дипломат сказав, що Неру хоче при цій нагоді виринути як провідник азійських демократій.

● **Вісім щоденників видає Міжнародна Друкарська Юнія.** Це виявилося на річній конвенції в Атланта, у стейті Джорджія, коли рішили закупити додаткові газети. Уряд юнії не хотів оголосити фінансового звіту видавництв.

● **Бернарр Мак Фадден,** видавець різних медичних журналів, зіскочив з парашутом з висоти 2.000 стіп над рікою Гудсон з нагоди 83-річчя своїх народин. Скок удався, він осів на воді.

ҐОРДОН ПОСТАВЛЕНИЙ ПІД СУД ЗА ПРОДАЖ НАРКОТИКІВ

Ню Йорк. — Мабуть приходить уже кінець кар'єрі Вакси Ґордона, звісного підпільного організатора злочинних підприємств. Його справжнє ім'я Ірвінг Векслер. Повітова судейська слідча лава поставила його в стан обвинувачення за поламання стейтових законів про заборону продажу наркотиків. Тому, що це вже четверте обвинувачення в цій справі, не виключене, що він дістане тепер досмертну тюрму. Він вславився ,як продавець незаконно вироблюваного пива за часів прогібіції. Його арештували 2. серпня, коли при ньому знайшли майже пів фунта героїни. Суддя зажадав за нього поруки висотою 250.000. Адвокат каже, що Ґордон це „бідна людина". Прокуратор твердить, що Ґордон під час арешту пропонував детективові 25.000 доларів, щоб той звільнив його.

СЕН. МЕК КАРРАН: ВІЙНА НЕМИНУЧА

Вашингтон, 27 серпня. — Сен. Пат МекКарран, демократ з Невади, заявив, що він вважає повну війну з Росією за неминучу. Цей погляд сенатор висловив, обговорюючи домагання сенатської правничої комісії признати їй додатково $195,000 на слідство над внутрішньою безпекою країни. Мек Карран —голова тієї комісії. Він каже, що країна мусить оберегти себе від ворога, який хоче знищити нас не тільки ззовні, але й зсередини. Це особливо важливе, говорив сенатор репортерам, у час, „коли наша країна, як мені здається, стоїть перед неминучою загрозою, тобто перед повною війною". Пізніше, у відповідь на запит, Мек Карран сказав, що під час допитів комісія відкрила докази, що вороги Злучених Держав повтискалися в минулому „до найвищих установ нашого уряду".

Сен. Мек Карран зголосив сьогодні законопроєкт, щоб недопустити до Злучених Держав кримінальників, підривних людей і продавців наркотиків. Закон має між ін., позбавити громадянства і депортувати такі особи, що стали громадянами при помочі підроблених документів.

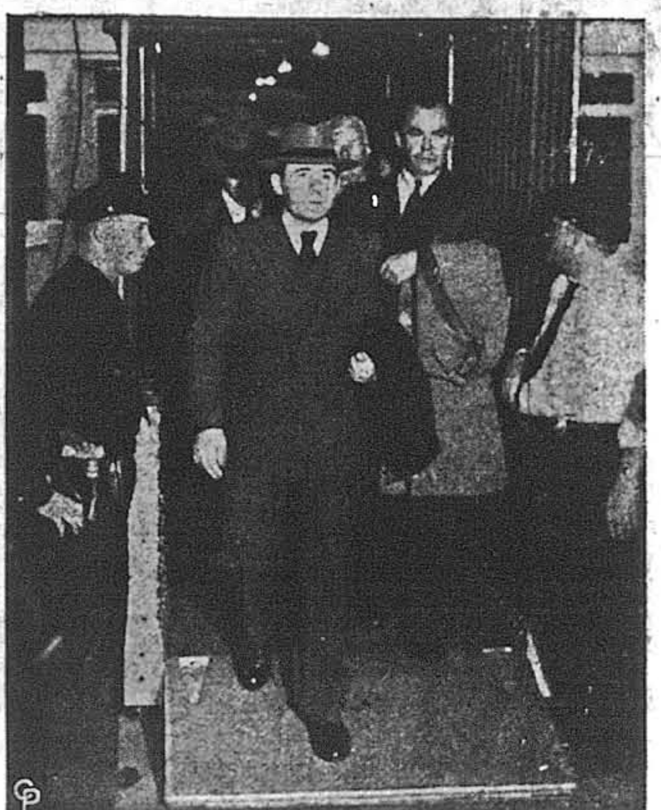
В АМЕРИЦІ

● **Арештовані комуністи** зорганізували свій власний комітет оборони. Це т 117 комуністів, що їх арештовано 20 червня. Вони назвали свій комітет „Комітет Самооборони Сімнадцяти Жертв Акту Смита". Їхня квартира приміщена під ч. 799 Бродвей, у Ню Йорку.

● **Повітряний корабель, ДіСі-6Бі,** який летів з Бостону до Овкланд у Каліфорнії в п'ятницю минулого тижня, згорів серед вибуху на вершку гори перед кінцем подорожі. Всі 50 подорожних згинули. Це був перший люксусовий літак, побудований коштом мільйона долярів підприємством Юнайтед Ерлайнс. Влада провадить слідство, чи це не саботаж.

● **Квартира Комуністичної партії,** звана Американським Політбюром, перенесена з 12 вулиці на 125 в Ню Йорку. Кажуть, що комуністичний щоденник цієї партії, Дейлі Воркер, буде виходити „самостійно" після перенесення квартири.

● **500-річчя народин Христофора Колумба** святкувала одна група громадян у Джерзі Ситі, Н. Дж. Інші кажуть, що Колумб народився між 31 днем серпня й 31 днем жовтня 1451 р., отже ждуть на відповідну пору для святкування річниці.

АНДРЕЙ ГРОМИКО, совєтський заступник міністра закордонних справ, який на чолі зложеної з 50 осіб совєтської делеґації на мирову конференцію в Сан Фрасіско причалив вчора до Ню Йорку, виходить з корабля „Квін Елизабет" в товаристві своїх „соратників". Одна англійка, яка приїхала тим самим кораблем, висловила здивування, що вона навіть не знала з яким совєтським достойником вона їде. Її чоловік відповів: „Я знав, моя дорога, але я тобі того не сказав, щоб тебе не настрашити".

СОВЄТИ МАЮТЬ ВЛАСНУ ПРОПОЗИЦІЮ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З ЯПОНІЄЮ

Ню Йорк. — Вчора на кораблі „Квін Елизабет" причалив до Ню Йорку совєтський заступник міністра закордонних справ А. Ґромико, на чолі совєтської делеґації на мирову конференцію в Сан Франсіско, та заявив, що Совєти мають свій власний проєкт мирового договору з Японією, який буде виявлений на самій конференції. Відчитуючи кореспондентам написаний текст в англійській мові, Ґромико заявив: „Совєтська делеґація приїжджає на конференцію в Сан Франсіско, щоб взяти участь в обміркуванні дуже важливого питання — мирового договору з Японією. Як уряд Совєтського Союзу вже заявив, делеґація СССР предложить свої власні пропозиції мирового договору з Японією. Природньо, що ці пропозиції будуть виявлені на самій конференції. Ми сподіємося, що вони матимуть піддержку з боку всіх тих, що справді заінтересовані в такому договорі з Японією, який поклав би основи для встановлення нормальних стосунків між Японією та іншими країнами, зокрема між тими, що найбільше потерпіли від японської аґресії, і який тим самим поклав би основу для тривкого миру на Далекому Сході". Після того совєтська делеґація виїхала до совєтської посілості в Ґлен Ков.

ПЛЯНОВИКИ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ ЕВРОПИ

Вашингтон, 27 серпня. — Напередодні сенатських дебатів у справі виасигнування сьоми з половиною біліонів долярів на допомогу закордонним країнам, Краєве Товариство Плянування склало звіт, що Західній Европі не поможуть навіть і найбільші фонди чи воєнні матеріяли та амуніція у її боротьбі проти комуністичної аґресії, доки західні европейські країни не об'єднаються політично й економічно. Слабість Західної Европи, на думку комісії цієї організації, помітна в нарадах Північно-Атлантійського Пакту. Щоб цю слабість усунути, треба створити раду европейських премієрів для економічних справ і оборони.

Звіт Товариства Плянування може мати вплив на вирішення долі економічної та військової допомоги для закордонних держав на суму сім з половиною біліонів, хоч президент домагається вісім з половиною біліонів на ту допомогу. Впливові члени комісій підготовили арґументи для ще дальшого зниження цієї суми. Голова сенатської комісії закордонних справ Там Конналлі хоче знизити цю суму на цілий біліон долярів. Подібне домагання висуває сен. Роберт Тефт і сен. Гомер Ферґусон. Дехто з сенаторів покликується на ідею Товариства Плянування, створити в Европі континентальну федерацію в рямцях Північно-Атлантійського Пакту.

ІНДІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ АПРОБУЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ВІДНОСНО ДОГОВОРУ З ЯПОНІЄЮ

Ню Дельгі, Індія. — Індійський парлямент вчора неформально, але недвозначно апробував рішення індійського уряду, щоб не підписати запропонованого Злученими Державами мирового договору з Японією та щоб не брати участи в конференції в цій справі. Премієр Неру, якого в американських коментарах називається „пропавшим лідером", вияснив щераз причини і мотиви такого становища Індії, додаючи, що Індія пізніше проголосить деклярацію про закінчення воєнного стану з Японією та почне переговори для сепаратного мирового договору.Неру ще раз підкреслив, що його головним застереженням до американського проєкту договору є справа Формози, яку американці не бажають віддавати в руки червоним китайцям, та американських військових баз в Японії, що — по думці Неру — обмежуватиме японську суверенність. Рівночасно тут наспіли повідомлення, що китайські комуністи поступово опановують в Тибеті всі просмики, які ведуть через Гімаляї до Індії.

ІТАЛІЙСЬКИЙ СУД ПОЧАВ ЗАХОДИ В СПРАВІ ВИДАЧІ ВБИВНИКІВ МАЙОРА ГОЛОГАНА

Рим. — Суд малої італійської місцевости Вербанія видав вчора наказ арешту двох колишніх американських вояків, лейтенанта Альдо Ікарді та сержанта Карльо Льодольсе, — які тепер перебувають дома в Злучених Державах, за скритовбивство майора Вільяма В. Гологана, з яким вони разом були висадились за німецькими лініями в Північній Італії та якого вбили разом з двома комуністичними партизанами, — щоб забрати від нього гроші та скерувати комуністам все американське постачання для їх групи. Два італійські комуністичні спільники вбивства вже від року сидять у місцевій в'язниці, призвавшися до вини та обтяживши двох американців і відтворивши докладно перебіг злочину. Тіло вбитого Галагана було видобуте з води та перевезене до Ню Йорку і поховане з військовими почестями два дні тому. Судовий наказ арешту і видачі двох американських спільників скритовбивства піде довгою дипломатичною дорогою до Вашингтону.

МАЛА МОЖЛИВІСТЬ ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КАЕСОНҐ

Комуністи відкинули аліянтську відповідь; домагаються відповідальности за видуманий ними „випадок" в невтральній зоні

Токіо, 28. серпня. — Безвиглядність щодо можливостей відновлення перерваних комуністами мирових переговорів в Каесонґ ще тільки збільшилася, як комуністи відкинули аліянтську відповідь, як „цілком незадовільну", відносно видуманого ними випадку „бомбардування" невтралізованої зони Каесонґу аліянтським літаком, що аліянти зі свого боку рішучо заперечили, називаючи це обвинувачення „фальшом, видумкою і підставкою". Проте, комуністи все ще залишили — „відкриті двері" до відновлення переговорів, ставляючи за передумову цього признання аліянтами видуманого комуністами порушення невтральности Каесонґу. Пейпінське радіо передало сьогодні вранці офіціяльну відповідь червоних командантів на заяву ген. Ріджвея, аліянтського головного команданта, відносно безпідставности комуністичних обвинувачень. В комуністичній відповіді заявляється, що ген. Ріджвей ,необдумано відкинув' комуністичну пропозицію на полагодження справи та щераз пропонується аліянтам — „розглянути цей великий акт провокації зі серіозною відповідальністю". Як відомо, комуністи перервали переговори в Каесонґ, обвинувачуючи аліянтів, що їх літак порушив невтральність зони Каесонґ, де відбуваються переговори, та скинув запальні і розривні бомби ,в скритовбивчих цілях'. Аліянти з цілою рішучістю відкинули це обвинувачення, вважаючи і називаючи його видумкою та брехнею. Комуністи тепер домагаються, щоб аліянти „призналися" до видуманого самими комуністами „випадку" і від того узалежнюють дальші переговори. Це створює складне положення, бо аліянти навряд чи визнають за правду це, що вже виразно і недвозначно назвали комуністичною брехнею, як з другого боку теж навряд чи комуністи — схочуть до тої брехні признатися. В аліянтських колах видвигається серіозне підозріння, що ціла та комуністична акція була виразно розрахована на зірвання переговорів та підсунення вини за це аліянтам. Відносно другого випадку, а саме засідки, з намаганим вбивством комуністичного сторожа в невтральній зоні, аліянти провірили випадок і признали, що засідку зробили південно-корейські партизани, — які діють в згаданому районі від деякого часу та за яких аліянтське командування не може поносити відповідальности. Комуністи тепер іронічно запитують, чи літак, який мав — „бомбардувати" Каесонґ, теж належав до південно-корейських партизанів, за яких аліянти не відповідають.

ПОГАНА ПОГОДА МАЙЖЕ ПРИПИНИЛА АКЦІЮ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

Токіо. — Зливні дощі і важкі хмари над Кореєю майже цілком припинили вчора акцію не тільки аліянтської авіяції, але у великій мірі теж сухопутніх сил, вможливлюючи тим самим комуністам незамітно і без перешкод підтягнути нові резерви на фронт та закріпити свої позиції. Аліянтська авіяція, що попереднього дня виконала майже тисячу налетів на ворожі воєнні об'єкти в запіллі, була змушена обмежитися тільки до 30 місій впродовж вчорашнього дня. Користаючи з відсутности звичайної авіяційної піддержки для аліянтського фронту, комуністи намагалися поправити свої позиції на його східному секторі, здобуваючи в одному місці майже дві милі терену. Аліянтська розвідка з кожним днем здобуває нові інформації про інтензивну розбудову ворожих сил на фронті, з чого робиться висновок, що комуністи заініціювали „мирові" переговори в Каесон тільки для „передишки" та для здобуття часу, необхідного для розбудови свого фронту після тих втрат і ударів, яких вони зазнали від аліянтів в безуспішному весняному наступі.

ОСТИН ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД СОВЄТІВ МИРОВИХ ДІЛ, А НЕ СЛІВ

Ню Йорк. — Ворен Р. Остин, головний американський представник в Об'єднаних Націях, заявив вчора, що Злучені Держави не дивляться тепер на те, що Совєти говорять, але що вони роблять. Він твердив, що „Каесонґ" це місце, де Совєтський Союз може доказати, що він бажає миру". Остин промовляв на спільній сесії 52-гої конвенції Ветеранів закордонних Воєн і 38-мої конвенції ветеранської Жіночої Секції. Він запевняв, що аліянтські війська в Кореї є на „поготові" та „в добрих оборонних позиціях" і „рішені вдержати їх". Він заповів, що теж теперішні совєтські намагання викликати замішання у вільному світі не матимуть успіху та закликав американський нарід до рішучого становища проти всіх підривних заходів большевизму.

СОВЄТИ ЗАКИДАЮТЬ АМЕРИЦІ ІНТЕРВЕНЦІЮ ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ УКРАЇНИ В 1918 Р.

Москва. — Совєтські історики дістали тепер доручення „доказати", що Злучені Держави Америки були головним організатором і учасником не тільки „інтервенційної війни" проти Совєтського Союзу в 1919 р., але й головним організатором „міжнародної змови" проти нього за ввесь майже 35-літній час його існування. Америці зокрема закидується „інтервенцію" для „розчленування Росії" та відірвання від неї і створення незалежних держав з України, Білорусі та інших підсовєтських країн. Короткий огляд такої „історії" зроблено в останньому бюлетені совєтської Академії Наук, розглядаючи дві „історичні праці": А. В. Березкіна: „Злучені Держави — активний організатор і учасник в інтервенційній війні проти Совєтського Союзу", та нагороджену премією Сталіна працю А. Е. Кунiна в рр. 1917-1920". В тих працях видвигається дев'ять головних закидів проти Злуч. Держав, які мали б рівночасно доказувати „американський імперіялізм", і першим з цих закидів є те, що „американський державний департамент приготовив і вислав на мирову конференцію у Версаю окрему мапу, яка передбачувала розчленування Росії та створення незалежних держав з України, Білорусі, Балтійських країн, Кавказу, Криму, Сибіру і Центральної Азії". Між іншими закидами на адресу Америки за часів „реакційного Вилсона" є: створення незалежної Польщі, організація німецьких військ в Балтійських країнах, здавлення „революційного руху німецького пролетаріяту", організація допомоги під проводом „заклятого реакціонера і ворога Совєтського Союзу Герберта Гувера" і т. п.

ПРОВОЛОКА У ВИРІШЕННІ СПРАВИ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина. — Західні аліянти розвіяли вчора німецькі надії на можливість вирішення контрактового договору зі Західно-Німецькою Федеративною Республікою, і тим самим признання їй більшої суверенности, вже на найближчій конференції міністрів закордонних справ трьох західних великодержав, що має відбутися у Вашингтоні наступного місяця після конференції в Сан Франсіско. Згідно зі заявою представника американського високого комісара, на цій конференції не вирішуватиметься справи Німеччини з тої простої причини, що міністри матимуть до полагодження багато інших справ, а з другого боку, вони воліють вдержатись дещо з тою справою до часу, аж німецький федеральний парлямент винесе конкретні рішення щодо німецької участи в організації колективної західно-европейської оборони. На потіху німцям сказано, що справа контрактового договору між Злученими Державами, Британією і Францією з одного боку, а Західною Німеччиною з другого може бути вирішена „пізніше", можливо на зустрічі Ради Атлантійського Пакту в Оттаві в Канаді, теж наступного місяця.

В СВІТІ

● **На будівництво пропам'ятної** бібліотеки в Західному Берліні передав чек на 5.000.000 німецьких марок американський високий комісар у Німеччині Джон МекКлой заміникові бурґомистра Берліну Вальтеру Шрайберу.

● **Чотири Чехи — двоє мужчин** і дві женщини прилетіли на малому літаку з Чехословаччини на один аеродром у Західній Німеччині і попросили прийняти їх, як утікачів.

● **Попри спротив лівих** під керівництвом колишнього міністерства праці А. Бевана, лейбуристська партія Англії непорушно стоїть за повне озброєння Англії, — заявив виконавчий комітет партії.

● **Врятовані два дослідники** печер, які пробули три дні в одній печері у Валії (Англія). Дослідників занесло водним потоком углиб печері, вхід від якої завалився.

● **Демонстрації єгипетських на**ціоналістів проти Америки й Англії відбулися в Каїрі з нагоди 15-річчя підписання договору, за яким Єгипет дозволив Англії тримати військо на Суезькому Каналі.

● **25 бойових літаків типу Сейбр** прибули з Америки до Англії порядком зміцнення повітряних сил европейської оборони.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІНДІЙСЬКИЙ ПАРАДОКС

Індійський уряд премієра Неру відмовився не тільки від підпису запропонованого Злученими Державами Америки мирового договору з Японією, але й від участи в конференції в цій справі, яка має початися 4-го вересня в Сан Франсіско. — Становище Індії в цій справі є до тої міри парадоксальне, що західні державні мужі і західна публіцистика не мають на нього жадного одностайного вияснення.

Індія, подібно, як і п'ятдесять інших країн, дістала формальне запрошення до участи в конференції. Його дістав теж Совєтський Союз. Західна дипломатія була певна, що Совєтський Союз це запрошення відкине, але навіть не підозрівала, що його може відкинути Індія. Тимчасом, Совєти прийняли запрошення і зголосили свою участь в конференції, натомість від неї відмовилась Індія.

В своїй відмовній відповіді на запрошення державного департаменту, індійський уряд подає такі головні причини своєї відмови: 1. Індія є проти залишення американських військ та американських військових баз на території Японії; 2. Вона є проти договору, бо він не передбачує передачі Формози червоному Китаєві і 3. бо договір формально не признає совєтської суверенности на Курильських островах і Південному Сахаліні. Державний департамент в своїй черговій ноті відкинув всі ці індійські застереження. Опісля Індія повідомила, що вона готова підписати з Японією сепаратний мировий договір.

Що може критися за таким становищем Індії? Досі та країна завжди позувала на „незалежність" та „невтральність" в закордонній політиці. Це виявилося аж надто виразно в її становищі до корейського конфлікту. Але дивним дивом її застереження відносно договору з Японією йдуть виключно по комуністичній лінії. Жаден політик ані дипломат не може добачити в тих застереженнях будь-якої індійської „незалежности" або „невтральности". Навпаки. Факт, що Індія домагається звороту Японії зарезервованих Злученими Державами островів Рюкю і Бонін вражає з рівночасним домаганням признати Совєтам Курилі і Сахалін. Ще більш парадоксально виглядають індійські застереження до американського проєкту договору з Японією в обличчі факту, що та сама Конґресова партія, що сьогодні при владі в Індії, в 1942 році організувала навіть окремий „народний рух" проти війни з Японією.

Теперішній індійський уряд вже багато разів демонстрував свою відданість кличам „Азія для азійців". Але ці теоретичні гасла, що їх не тільки респектує, але й підтримує Америка, не мають нічого спільного з практичним поступуванням Індії. Бо не „для азійців" захопив комунізм Китай, не „для азійців" він поширив свою владу на Тибет, не „для азійців" почав війну в Кореї, і не „для азійців" становить сьогодні безпосередню загрозу для самої Індії.

Індія має право мати свою думку в поодиноких справах і цю думку напевно респектують Злучені Держави і їх аліянти. Вона має право поступати згідно зі своїми переконаннями та в найкращому інтересі свого народу. Але тут насувається запит: чи індійська політична думка в справі Азії взагалі а теперішнього договору з Японією зокрема, є справді індійською думкою та чи вона справді є в інтересі індійського народу, який не може йти в розріз з інтересами світового миру? Видвигнені в ідийській ноті аргументи не тільки не дають позитивної відповіді на цей запит, але цілком виразно заперечують його. — Індія, що виявила багато видержливости в своїм змаганні до незалежности і яку вкінці здобула, не в малій мірі при американській допомозі, не виправдує тої незалежности в своїй практичній міжнародній політиці, попадаючи свідомо чи несвідомо вже навіть не в залежність, але в рабство, яке несе кожному народові російський комунізм. Ясно, що західні демократії не можуть погодитись з такою обставиною і цим теж треба пояснювати рішучий тон американської відповіді на це парадоксальне становище і поступування Індії.

ДИВНІ „БИЗНЕСИ"

У половині минулого тижня заарештували в Ню Йорку Маріяно Рубіно за те, що він продавав наркотики в головнім міськім шпиталі, „Белвю Госпитал". Тимчасове слідство виявило, що він приїздив автом на площу коло шпиталю, лишав там авто, очевидно під загальною охороною влади безпеки, самий входив до гостинниці, ніби вижидаючи своєї черги на відвідини якогось недужого, а на ділі на те, щоб очима знавця вибирати з-поміж гостей таких, яким він міг би продати наркотик-героїну чи то для них самих, чи для пацієнтів у шпиталі. Бували дні, в яких Рубіно „вторгував" і кілька тисяч долярів, а за увесь час свого „бизнесового" підприємства, впродовж приблизно двох років, він „заробив" пів мільйона долярів. Що більше: Рубіно в тому часі діставав допомогу з міського фонду бідних і теж „заробив" 2,835.00, а крім того він був сторожем дому і там мав безплатне мешкання з родиною. Тому, що він діставав допомогу, департамент добродійности дав йому малу роботу при сортуванні листів, щоб він відробив хоч частинно побрані з „ріліфу" гроші.

Для доповнення цілої картини, треба ще згадати, що Рубіно мав у шпиталі спільника-доглядача шпитального будинку, Бенджаміно Провензано, який остерігав його, коли заходила небезпека приловлення на гарячім учинку кимсь із шпитальної управи. Як зійшовся Рубіно з Провензаном, це знову інша сторінка дивної історії, яка в цілій повноті буде вияснена на суді. Відомо тільки, що оба спільники запізналися і склали пляни — „бизнесу", коли сиділи разом вісім місяців у тюрмі, про що шпитальна влада нічого не знала, хоч Провензано був сторожем у шпиталі 24 роки, а в тюрму попав за торгівлю наркотиками. Щоб відсидіти кару, він зголосився на „відпустку з праці".

Це один рід „бизнесу" серед складних відносин у великому місті.

Три тижні тому сенатська комісія для прослідження злочинів звернула увагу на поважного бизнесовця, Абнера Звилмена, який сьогодні вважається мільйонером, а його підприємчивість поширюється на продукцію сталі, тютюну, виробу домашніх предметів та продажу вантажних авт Дженерал Моторс. Він уставляє машини до прання у великих — „апартаментових" будинках і має виключний контракт на заступництво Пруденшіел Іншуренс Компані, яка будує мешкальні доми у стейті Ню Джерзі, щоб інвестувати свій капітал, призбираний від осіб, які забезпечають своє життя в цій компанії.

Одначе сенатська слідча комісія виявила, а часописи шумно розголосили великими буквами, що Звилмен має репутацію одного з найбільших „ракетірів" у стейті Ню Джерзі і втримує спілку з такими загально звісними обманцями як Френк Костелло, дальше — Джов Адоніс, який недавно попав в тюрму за незаконну гру і „Локі" Лусіяно, депортований до Італії за втримування домів підозрілого бизнесу. Загалом Звилмен знаний як основник „бизнесових фронтів", вкладаючи свої фонди у спілки, що назвами навіть не нагадують його імени.

В початках 1920-тих років, він навчився продавати потайки горілку, привезену з Канади, а тому, що в Стейтах була тоді прогібіція на виріб і продаж алькогольних напоїв, то він так майстерно повів свої „бутлеґерські" інтереси, що, як кажуть, заробив 15 мільйонів долярів. Він відсидів пів року в тюрмі за якусь авантуру, а тепер має свою яхту, 24-кімнатну палату в Орендж, Н. Дж. і грає важливу ролю в партійній політиці стейту Ню Джерзі.

Це другий приклад „бизнесу", на половину узаконеного.

Поліція з північної частини стейту Ню Йорк дістала наказ провірити бизнесові трансакції в окрузі, у якій відбуваються кінні перегони. Після закінченя слідства і судових розправ, можна буде довідатися точніше, в чім полягає перегоновий „ракет". Тимчасом деякі газети завдали собі праці, щоб призбирати дані для підсумків заробітків з таких перегонів. Отже третій рід дивного бизнесу, — хоч законного, такий:

За перших сім місяців теперішнього року на 44 перегонових майданах явилося 16,300 осіб, які поставили повний біліон долярів на ставки, надіючись, що „їхній" кінь переможе в бігу і вони виграють кількакратну ставку. Минул. року в тому самому часі було ставок на дол. 816,000,000, на 43 майданах, а це тільки частина всього „бизнесу", бо всіх перегонових площ у Злучених Державах є 88. Це вказує, що цього року люди мають більше гроша, і більше грають і — очевидно, більше програють, бо сума ставок зросла на 25 відсотків, а людей явилося 20 відсотків більше.

Ці три приклади не однородні, бо одні вказують на „простий" злочин, інші на — „рафіновані" способи здобування мастку, а ще інші на — „законний спосіб" видурювання гроша від людей, які з різних мотивів приїздять на кінні перегони, одначе звичайно програють ставки в користь підприємців. Спільна риска всіх таких „бизнесів" є жадоба здобуття мастку легким коштом.

Ще дивніше це, що пересічна публіка вважає спритними — („смарт") таких людей, що доходять до матеріяльного добробуту спекуляціями, часто неморальними та незаконними, а водночас обезцінює людей, які вибиваються на верх, або втримуються на поверхні життя важкою й сумлінною працею. Відповідне законне обмеження того роду „бизнесів" — мусить іти в парі з їх публічним засудом.

І. Я. Х-як

Проти інтересів Америки

Багато українців в останніх днях слідкували за вислідом нарад провідників російських еміґраційних угруповань, які відбувалися в Штуттгарті в Німеччині. І цікавилися не тому, що хотіли знати, що говоритимуть ті росіяни, бо їм без того не легко було догадатися. Українці хотіли дізнатися про вислід нарад тому, що він мав би їм дати можливість збагнути суть політики тих, які тих росіян сюди позвозили, та які тим росіянам дають американські доляри.

Судячи по пресових звідомленнях, можна прийти до висновку, що: 1. росіяни хочуть за всяку ціну зберегти „єдину неділиму" Росію, та що 2. всі українські провідники та провідники інших поневолених Росією народів відмовилися від всякої співпраці з новоповсталою „Радою для боротьби за свободу народів Росії". Хоч ніби спонзорами тих з'їздів російських еміґрантів були формально з американського боку члени американської організації „Прихильників борців за волю „Росії", то всетаки не можна не позбутися враження, що про такі з'їзди знає в першу чергу Департамент Стейту. Якщо так, то мимоволі насувається запит: Чи американці виступають сьогодні лише проти Сталіна, чи проти „п'ятисотлітнього російського імперіялізму"? — Якщо тільки проти Сталіна, тоді справа ясна; але якщо проти російського імперіялізму, тоді як можна це погодити з ідеєю неподільности російської імпері? А таку можливість, як виходить з пресових повідомлень досі, лишається п. Керенському. Ми свідомі того, якого роду партнером для американських кругів є росіяни, ми свідомі того, як важливим є організація „демократичного" російського центру. Але з другого боку ми свідомі теж і того, яку ролю в історії повинен би відограти американський народ. Не можна не добачити американської ролі у визволенні індійського народу, дальше жидівського, сирійського, корейського і т.п. й історія людства запише ті факти золотими літерами в розвитку вселюдської справедливости. Але було б жахливим промахом Америки, якщо б вона завернула — на протилежний шлях. Ми не припускаємо можливости, щоб правнуки Великого Вашинґтона далися обманути історичним невдачникам в роді п. Керенського та інших предтеч теперішнього російського фашизму. Це тим більше, що ми віримо, що американці свідомі того, наскільки жахливіша для українців, білорусинів, балтійців, кавказців, туркестанців та інших поневолених Росією народів, є російська неволя, як була для американців колись англійська. Маючи ті речі на увазі, — знаючи Америку як дійсно — країну компромісів, країну, яка з тих расових, національних, релігійних та інших компромісів народилася і живе, нам навіть і думати не хочеться, що та духовість, та американська людина санкціонувала б надальше найжахливіші в історії людства дженосайди, тортури і винищування цілих національностей, інших релігій, інших політичних переконань, чим просякнена історія російської тюрми народів. Тим то іноді видається дивне, що всетаки Керенські, за американські гроші, хоронені американськими властями, мають відвагу, чи знану російську нахабність — проповідувати неподільність російської імперії, мають відвагу не критися з продовжуванням тої політики, яка нині стала загрозою для цілого людства, та яка ніколи не дасться погодити з духовістю справжньої американської людини.

Це так сказати б морально-етична сторінка справи. Можна приймати інколи засаду, що вона не важлива в обличчі тої чи іншої політичної конечности. Ми тут не хочемо входити надто глибоко в ту проблематику, бо в одній статті не має на те місця, однак спробуємо навести деякі факти, дивлячись на справу з того боку.

Не є сьогодні ніякою таємницею, що серед росіян і німців, помимо недавної війни, — нуртують зараз великі хвилі взаїмних симпатій і охоти до тісних зближень. І не лише у східній зоні між комуністами, але й у західних зонах між т. зв. білими росіянами і навіть не знаємо якими німцями. Тут і там повстають товариства російсько-німецької приязні, з доповідями виступають чолові німецькі й російські громадяни, одним словом: і в західній і східній зонах Німеччини росіяни і німці раптом почули до себе великий сентимент. — Можна б ті речі помянути, як

(Закінчення на стор. 3-тій)

Акція п. Керенського в Европі

(Допис із Німеччини).

Російські політичні групи в Европі дістали свіжу „ін'єкцію" з Америки: сюди прибув колишній голова російського Тимчасового уряду в 1917 році п. Александер Керенський, з цілим штабом співробітників. Ціль п. Керенського, як він заявив кореспондентам преси в Німеччині, — об'єднати демократичні елементи російської еміґрації для боротьби проти большевизму. П. Керенський відкидає будьяку можливість співпраці з російськими монархістами, бо справедливо вважає, що монархісти своєю участю в „єдиному національному фронті" тільки могли б підсилити комуністичні позиції. П. Керенський і його однодумці діють не самі: їм допомагають також деякі американці, і це видно з того, що акція п. Керенського має в своїм розпорядженні значні суми грошей.

Коли б п. Керенський обмежував свою акцію тільки російськими групами та російськими справами, то ми не мусіли б уділяти акції багато уваги. Можна було б тішитись, що між російськими еміґрантами доходить до порозуміння для боротьби проти комуністичного режиму в Росії. Але амбіції і претенсії п. Керенського і його спільників сягають далі: російські еміґранти, що йдуть за п. Керенським, хочуть репрезентувати також „народи Росії". Так у Штуттґарті, в Німеччині, проголошено створення союзу російськихх організацій на еміґрації під назвою „Визвольна Рада народів Росії". Це сталося 19 серпня. Завдання цієї ради, як заявив п. Керенський, — визволити народи Росії від їх ворога — Сталінової диктатури. Ця рада хоче через радіо і летючками вести пропаґанду проти комуністичного режиму в Росії.

Як довідуємось, п. Керенський, щоб показати, що „народи Росії" з ним, уже змобілізував декого з „інородців" між еміґрантами, які заявляють, що готові йти на „федерацію" з Росією. Також серед українських еміґрантів знайшлися „малороси", готові до коляборації з п. Керенським. На таких людей має організація п. Керенського досить коштів, щоб їм добре заплатити. Є відомість, що п. Керенський навіть зорганізував „Українську Партію Федералістів", яка має видавати українською мовою свій орган для пропаґанди „федерації" України з Росією. Як редактора цього органу, називають якогось „земляч-ка" Гудима Левковича, що за війни був редактором російської преси, яку видавало німецьке міністерство пропаґанди в Берліні. Як учасників цієї „малоросійської" партії називають також сумної слави п. Штепу з Києва, який був причиною розстрілу ґестапівцями українських патріотів в 1941 р., ставши беззастережно на службу німецьких імперіялістів, що нищили український самостійницький рух у згоді з російськими „єдинонеділимцями".

Нас не дивує тактика росіян, що прямує до оборони Російської імперіялістичної великодержави такими фальшивими засобами. Ще в давньому Римі було правило супроти поневолених народів: „Дівіде ет імпера" (розділи і пануй). Не сумніваємось, що п. Керенський, сипнувши д о л я р а м и, знайде „самоотвержених малоросів" та інших „інородців", готових заграти ролю Квіслінґа. Але цей розрахунок п. Керенського не дає виглядів на тривалий успіх. Квіслінґи в Норвеґії та його наслідувачі в інших країнах не знайшли ґрунту і були зліквідовані з упадком свого пана-покровителя — Гітлера.

Російські охоронці „єдиної неділимої" забувають одну річ: історичного розвитку народів не можна перехитрити, обійти якоюсь боковою вулицею. Може знайдеться навіть група між українцями, кавказцями чи іншими націями, поневоленими Росією, які будуть стояти за федерацію з Росією. Але коли такі українці щирі патріоти, то вони скоро переконаються, що росіяни ніякої федерації не хочуть, їм потрібна централізована „єдина неділима". Такі романтики федералізму мусітимуть прийти до переконання, що забезпека національного розвитку найліпша таки в незалежній державі. Мало того: такі федералісти переконаються, що федерації не можна накидати згори: федерація можлива тільки на основі добровільного союзу між самостійними одиницями.

Однак не можемо легковажити акцію п. Керенського. Ця акція вносить багато баламутства в політичне життя і може звести на манівці навіть деяких прихильників народів, нині поневолених Росією. Ми занедбали важливу ділянку нашої пропаґанди: вплив на самих росіян і т. зв. малоросів. Для них треба видавати книжки і часописи **російською** мовою. Колись, перед першою світовою сійною С. Петлюра видавав у Москві прекрасний місячник, присвячений українським справам, російською мовою, під назвою „Украинская Жизнь". Чом би не взятися нашим журналістам до видання подібного часопису? Не ждімо, поки росіянин і малорос навчиться читати українські книги і газети: даймо їм наші арґументи проти російського імперіялізму, згубного для самого народу, в зрозумілій їм мові. Така праця виплатиться.

І. С.

Іван Керницький.

„БУДНІ Й НЕДІЛЯ"

(Із повісти: „ЛЬВІВ")

Присвячую Миколі Голубцеві

3)

2.

Кожна вільна від служби неділя була для Петра Канюки великим святом. З самого ранку він вперто та послідовно ваксував свої черевики, попльовував і далі ваксував, щоб світилися „на ґлянц". Опісля приодягався в цивільне, мастив вуси американською помадою, підпирав бороду твердим ковнірцем, розпинав на грудях краватку з тандетною булавкою і йшов до Святого Юра на „Десятку".

На святоюрській горі було гамірно й багатолюдно. Гей хмара сніжних метеликів, як весняний, розспіваний дощ, як золоті червінці з розпростертої жмені — так гомінко і дзвінко висипалась під Собор шкільна дітвора по ранішньому Богослуженні. Дівчатка в біленьких суконочках, з косичками обобіч голови та з величанськими кокардами, побравшись за руки, бігли кудись, навмання, багато сміялися, пищали, і щебетали, нібито не помічаючи хлопчиків, а завжди крадькома зиркаючи за ними, і було в цьому трохи від невинної дитячої пустоти, а трішки невідмінної жіночої кокетливости... Але шибені хлопчиська в куценьких штанятах, з осмаленими, голими ногами, похожими на сірнички, і не дивилися в бік дівчаток. Щоб не гаяти марно часу, вони зараз же за церковною брамою поділилися по „дружинам", посортувалися — хто на „поміч", а хто на „крило" та пустили на повний хід м'яча, що глухо бабехвах об кам'яні груди подвіря. А котрому не повезло допасти м'яча, той копав носом черевика і котив попоред себе тріску, камінець, чи кусок цегли. І гамір над тим усім здіймався неймовірний!

Проти хвиль цього молодого моря, що шумно розлилось ген, аж по вулицю Шептицьких, сунули неначе чорні ковчеги, шкандибали в церкву гуртом і поодинці старосвітські тьоті та бабусі. Вони підпирались на ходу старомодними високими парасольками, мали поштиві, засіяні зморшками обличчя, кожна несла хусточку з несміливою коронкою і товстий молитовник в жалібній оправі. За ними звільна крокували, отрясаючись в подаґрі, засушені, мов грибки, ц. к. поштові й залізничі емерити, як би живцем викроєні зі старих альбомів з фотографіями, у своїх круглих „мельониках", у вузьких, трубочками штанях, в сурдутах з довгими полами і невмірущими „Роскопф-Патентами" на дебелих ланцюжках.

І так кожної неділі зустрічались тут, у стіп монументального білого Собору під срібний гомін Любартового серця — два світи, дві епохи, проходило мимо себе двоє поколінь з двох межових сторіч, з яких одне бурно народжувалось до життя, а друге відходило й гасло в тінях безконечности.

Під голубим небом, в тіні розквітлих бузків і каштанів, сходились закохані пари на умовлену зустріч... („Не забудь — в неділю, під Юром!"). Молоді люди брали одне одного під руки, обмінялися словами тихими та ніжними і вдивлялися одне в одного, як би не бачились довгі віки. Під тиховійну музику зеленострунної орхестри святоюрського саду — йшли вони в церкву якось дивно урочисто, неначе просто під вінець.

...Гамірно й багатолюдно було на святоюрській горі в такий недільний ранок, і все тут було таке зворушливо рідне, таке близьке, своє, і стрілочник Петро К а н ю к а раз-у-раз застрягав у юрбі, немов корабель на мілині, він голосно й сердечно здоровкався зі знайомими: „Го, го! Дай нам Боже, здоровля! Що чувати? От, стара біда..." І витягалося, пане дзєю, капшук з тютюном, курилося і частувалося друзів, а там хтось просить вогню — проше, проше, і читалося в голос свіжі та мокрі від друкарської фарби клепсидри на церковному мурі: — о, той вже помер, — подивіться, хто би то подумав, і той, неборак, переставився!.., Га, чоловік живе, як муха... А й роїлося на тому таки ж мурі від усяких барвистих афішів і про футбольні змагання на площі „Сокола-Батька", і про великий фестин в Луговому Ґороді, і що Аматорський Гурток читальні Городецької дільниці виставить сьогодні „Дай серцю волю", початок — година сьома, „сидячі" квитки, мовляв, по золотому, а „стоячі" — тільки 50 ґрошів...

Он дідок із чорними очицями безнастанно крутив катаринку, а катаринка безупину та до зарізу нудно лебеділа „Взяв би я бандуру". Краснопер птах екзотичної породи витягав закривленим дьобом за 5 центів чиюсь долю, виписану на рожевому клаптику паперу... А присадисті сільські дівчата, що приходили у Львів дороблятися віна, а доробляли нешлюбних дітей, читали в голос ці паперчики одна одній, реготалися широко, як із гучномовців і стригли очима до рекрутів.

Вони ж, бідні рекрути з 13 полку піхоти, щойно у свято „3-го мая" заприсяжені на подвір'ї Цитаделі на вірність чужій „ойчизні", стояли, як барани тісно збитою до купи чередою, несмілі, заголюкані, обстрижені „на нульку". Дисципліна та прокляті капралі далися добре їм у знаки і вони, в запалі ревности, цокали закаблуками та прикладали два пальці до дашка перед кожною людиною, що мала рогату шапку, а на шапці — вірла, навіть чолов'язі, що розносив морозиво і припадково прибрався в „мацєюфку" — теж віддали військову почесть, гей самому генералові.

Ну, а в брамі, самособою розуміється, завжди вистойкували панночки і з привітною усмішкою чіпляли вам до піджака якісь папірчики... Тут щонеділі на щось збирали, бо ми — бідні, не маємо держави, не маємо України, а як самі собі не поможемо, то ніхто нам не поможе, і, самособою, все треба було щось капнути, коли не на „Просвіту", то на „Рідну Школу", або на „Захоронку", або, знову, на „Вдови і Сироти по священниках".

Сторчав також у цій брамі, як живий болючий докір, інвалід УГА, що продавав газети: „прошу закупити „Діло", „Новий Час", „Наш Прапор", щось цікавого почитати..." І попри нього, звичайно, годі було перейти отак, щоб не купити газетки, дарма, що вдома був уже „Вєк Нови", ще з суботи, та все ж таки, що своє, то своє... І так, поки наш богомілець встиг роздивитися сюди-туди поміж людей, заки перекинувся з деким зайвим слівцем і добився, нарешті, до божого місця, то згори, з проповідниці, вже гриміло стоголосою луною: „Во ім'я Отца і Сина і Святого і Духа, Амінь!" Це якраз, парох Собору, о. прелат Кунцький, кінчив казати св. Проповідь.

(Продовження буде).

Я. Шумелда

СУЧАСНА ІНФЛЯЦІЯ

(Її джерела та розміри інфляційної загрози в майбутньому)

II.

Високий стовп депозитів мав ще й інший наслідок. Він збільшив скільність торговельних та інших господарських оборудок, які полагаджуються без участи гроша. Як вислід певних господарських дій наступає лише переливання між поодинокими контами, коли практично грошей ніхто не вживає та не бачить. Так до міліярдів дійсного гроша в обігу вливалися все свіжі міліярди депозитів, які сповнювали функцію самого грошевого обігу.

Немає сумніву у тому, що велика маса депозитів, яка з 60,7 міліярдів в 1939 році зросла до 155,0 міліярдів в 1945 р., створювала сприятливий клімат для інфляції в повоєнних роках. Цього нового фактора в економіці ЗДА не бачили ні совєтські економісти ні кремлівські можновладці, які, маючи на увазі виключно зріст виробничого потенціялу цієї господарської цитаделі, проповідували їй упадок... від надпродукції та господарського застою. Ніби на глум над всіма найвидатнішими совєтськими економістами, які два тижні травня 1947 року сушили собі голову на сесії Інституту Економіки московського університету, щоби знайти відповідні аргументи для своєї тези, вже кілька місяців пізніше, вся економіка ЗДА опинилася у фазі сильного підйому, який супроводжувався інфляційними забуреннями.

Окрема проблема в галузі кредиту — це високий державний борг. Федеральні довги зросли з 47,600.000.000 долярів в 1939 до 278,700.000.000 долярів в 1945 році. Це було найвище заборгування в історії ЗДА — на 42% вище за весь суспільний продукт того року. Протягом наступних років ця сума дещо змаліла (в 1949 році 257,200.000.000), а відношення до річної продукції дібр і послуг з причини зросту останніх покращало.

Про вплив державних боргів на високу подажу кредиту була вже мова вище. Але їхня дія на цьому не кінчається. Вони родять в населення сумніви щодо стабільности всієї монетарно-кредитової системи та інколи запідозріння чи не схоче федеральний уряд зменшити тягар свого заборгування шляхом п л а н о м і рного зменшення вартости доляра. До того психічного моменту приходить ще цілий ряд реальних наслідків. З уваги на свої власні борги Вашинґтонові важко рішитися на сильне підвищення відсоткової стопи, що можна б осягнути, не дивлячися на всю силу напору гроша та кредиту, через відповідні заходи федеральних агенцій. Вища відсоткова стопа зменшила б подаж гроша та кредиту на ринку, але вона принесла б в федеральний бюджет нові міліярди видатків на сплату відсотків на державні борги. Ці видатки вже сьогодні виносять щорічно більше чим 5 міліярдів долярів, які лягають тягарем на щорічний федеральний бюджет та підбивають суспільний дохід міліярдами, за якими не стоїть якась реальна продукція дібр.

Велика кількість грошей в обігу, високі депозити та державні борги — це генератори інфляційної енергії. ЗДА, вірні старій, добрій засаді, що кожний борг та всі інші зобов'язання супроти населення мають бути сплачені, з довір'ям у переможну руку виробництва, не пішли на грошеві реформи, які мали місце майже у всіх країнах, які брали участь у другій світовій війні. Ці заходи, що відбувалися коштом величезних матеріяльних страт всього населення, знизили в різних країнах рівень грошей, депозитів та державних боргів. Не має тут зараз місця, щоби зупинитися над методами цього модерного грабунку та їхніми наслідками. Для прикладу подам лише, що СССР, якого довоєнна повінь рубля зросла підчас війни майже втроє, а сплата самих відсотків за позики в населення дійшла до 6,500,000,000 карб. річно (цифри взято зі збірника „Народное хозяйство СССР'' Ч. 2, Госпланиздат, Москва, 1948, ст. 411), „ліквідував'' реформою з грудня 1947 року 9/10 всіх грошей, що були на руках його громадян, уневажнив 2/3 всіх ощадностей і депозитів і зменшив свій борг на 2/3.

Безпосередня причина інфляції

Спад і вирівнання плеса цін в 1949 році після сильних забурень в попередньому році виказали, що високий вал виробництва та економічна політика Федерального Уряду є в силі збалянсовувати наявні інфляційні енергії. Перша половина 1950 року, яка позначилася сильним, але спокійним, новим підйомом народнього господарства могла би бути навіть показовою лекцією на те, як деякі інфляційні елементи, як дешевий гріш і кредит можна використати для того, щоби добитися до нових, вищих розмірів виробництва та спрямувати їх для збільшення капітальних робіт. Але з вибухом *кореанської війни* появився новий фактор — **страх перед воєнними недостачами.** Він показався сильнішим за унапрямляючу людську волю та за опір матеріяльних елементів, які ставали йому на дорозі.

Народня приповідка каже, що страх має великі очі. Так було й цим разом. З вибухом корейської війни та у зв'язку зі загостренням зовнішньо-політичного положення, жінкам почали привиджуватися: карткова система приділів, браки товару в крамницях і високі ціни на продукти. Ця фатаморгана з'явилася тоді, коли до справжньої війни та воєнних прикрощів ще було дуже далеко. Під впливом цих страшних привидів жіноцтво кинулося робити масові закупи харчових продуктів, галантерії тощо. Не залишилися позаду чоловіки, й мабуть уже по традиційній лінії первородного гріха, пішли за кращим полом. Фронт наступу на крамниці та товарові доми поширився й охопив одяг, холодільні, машини до шиття, праня й чищення, радієві й телевізійні апарати, авта та прилади до них, та інші добра.

Було би помилкою думати, що жертвою страху впали лише консументи. Це стихійне явище охопило також крамарів, торговельних посередників і купців. Статистичні дані виявляють, що вони купували й замовляли на виробництвах далеко більше товару, як його потрібно було для заспокоєння біжучого попиту. Надмірні запаси, які вони робили, не дають їм спокійних ночей. По дорозі паніки пішли теж частково й продуценти. Вони, маючи на увазі поширені можливості збуту та брак сирівців і продукційних дібр в часі кожної війни, збільшили закупи й замовлення сировини, машин, моторів, виробничих інструментів та всього, що потрібно для будівництва нових підприємств, капітальних ремонтів тощо.

ПЕРЕД ТРЕТІМИ ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ ЗУАДК

1). Мистецька виставка.

З нагоди Третіх Загальних Зборів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбудуться в днях 12., 13. і 14. жовтня 1951 р. у Филаделфії, в готелі Бельв'ю-Стетфорд, на розі вулиць Брод і Волнет, — Дирекція ЗУАДК організує виставку українського м и с т е ц т в а (малярства, різьби і графіки) і до участи в цій виставці запрошує всіх українських мистців, які проживають у Злучених Державах Америки.

З огляду на трудноці пересовування експонатів проситься ВШ Мистців, які бажають взяти участь у виставці, надсилати свої праці в час від 1. до 7. жовтня ц. р. на адресу:

The Bellevue-Stratford Hotel
Broad and Walnut Streets
Philadelphia 2, PA.

та рівночасно повідомити канцелярію ЗУАДК у Филаделфії, подаючи докладний список експонатів.

Кошти пересилки праць в обі сторони будуть мистцям-учасникам виставки повернені. Дирекція ЗУАДК плянує приділити відзначення для кращих творів на виставці.

Для проведення вищезгаданої виставки запрошено таких мистців: Сергія Литвиненка (Ню Йорк) і Богдана Мухина, Петра Андрусева і Петра Мегика (Філаделфія).

2). Запрошення для українських вояків американської армії

Згідно з проханням ДіПі Комісії у Вашинґтоні Управа ЗАДКУ видала заклик до всіх американських українців (головно бувших скитальців), які під цю пору є в рядах американського війська, щоби вони зголосили до канцелярії ЗУАДК у Филаделфії:

а). свою теперішню адресу,
б). дату свойого приїзду до ЗДА,
в). прислали свою фотознимку.

ЗУАДК заплянував видати окрему книжечку в англійській мові, щоб показати американському громадянству, як старі і нові іміґранти українського походження чесно виконують свій обов'язок супроти нової країни. Для цієї книжечки потрібні згадані фотознимки.

При тій нагоді запрошується українських вояків, які мають на це змогу, приїхати у одностроях на час Третіх Загальних Зборів ЗУАДК в днях 12., 13. і 14. жовтня 1951 р. до Филаделфії і взяти участь у цих маніфестаційних зборах нашої загально-народної організації. Зголошення до участи у Зборах просимо слати негайно на адресу головної канцелярії ЗУАДК у Филаделфії.

3). Визначний гість

Минулого четверга, 23 серпня ц. р. директор ЗУАДК д-р Володимир Галан у товаристві представника ДіПі Комісії Едварда О'Коннора відвідав головного прокуратора Злучених Держав Америки Дж. Говарда МекҐрата та передав йому в імені ЗУАДК люксусове видання „Слова о полку Ігореві'', як дарунок від нових українських іміґрантів у доказ вдячности за переселення до свобідної американської держави. Д-р Володимир Галан запросив цього визначного американського державного достойника до участи у Третіх Загальних Зборах ЗУАДК. Державний прокуратор Дж. Говард МекҐрат прийняв запрошення і заявив, що на тих зборах сподіється зустріти тих українських колишніх скитальців, яких зустрічав у таборах підчас своїх відвідин у Німеччині.

Він теж заявив із признанням, що українські табори в Німеччині — це були найкращі і найчистіші табори, а подарунок, який він дістав від українців в одному із таборів Німеччини, належить до його найбільших цінностей.

Управа ЗУАДК просить усіх українців, головно усіх нових іміґрантів, взяти масову участь у Святі-Концерті ЗУАДК, який відбудеться в суботу, 13. жовтня 1951 р. вечором у великій залі Метрополитен Опера Гавз у Филаделфії, вул. Брод і Попляр, де виступить з промовою генеральний прокуратор Дж. МекҐрат, і цим дати цьому великому приятелеві нашого народу доказ своєї вдячности для Злучених Держав Америки за змогу жити у вільній демократичній країні.

У всіх справах, зв'язаних із Третіми Загальними Зборами ЗУАДК, просимо звертатись на нижче подану адресу головної канцелярії ЗУАДК у Филаделфії:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

4). Вияснення у справі „членства''

Управа Злученого Українського Американського Допомогового Комітету подає до відома: **повноправними активними членами** на Третіх Зборах ЗУАДК можуть бути тільки ті організації, які зголосили своє членство найменше на 90 днів перед першим днем зборів і заплатили свою членську вкладку в сумі 10,00 дол. річно та й були прийняті в члени Екзекутивою ЗУАДК.

Старим членам пригадується обов'язково вплатити членську вкладку найпізніше до 15. вересня 1951 р.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

НАДЗВИЧАЙНІ НАРАДИ УКК В НЮ ЙОРКУ

Український К о н ґ ресовий Комітет запрошує цим представників усіх українських організацій та установ Митрополії Ню Йорку на надзвичайні наради у справі улаштування ВЕЛИЧАВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ.

Наради відбудуться в п'ятницю, дня 31. серпня 1951 р. в Українському Демократичному Клюбі 59. E. St. Marks Place (8-ма вул.). Початок нарад о 8:00 ввечорі.

Всі члени Комітету Об'єднаних Українських Організацій Міста Ню Йорку (Філії УККА), заступники Відділів УККА з найближчих околиць (Асторія, Бруклин, Гемпстед, Йонкерс, Бриджпорт, Ню Гейвен, Стемфорд, Байон, Елизабет, Джерзи Сіті, Нюарк, Пессейк, Ню Брунсвік, Петерсон, Трентон), обов'язково повинні прибути на ці надзвичайні наради.

Укр. Конґ. Ком. закликає управи українських організацій в тих місцевостях метрополії Ню Йорку, де ще нема Відділів УККА, щоби на повищі наради обов'язково вислали представників, бодай по одному з кожної місцевости.

Справа дуже важна. Участь конче потрібна.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ПІДСОВЄТСЬКА ВОЛИНЬ

Єдине джерело для нас тепер про Волинь — совєтська та просовєтська преса й радіо — дуже мало приносять вісток про нашу „вужчу'' Батьківщину. Причина цьому безперечно та, що на Волині не все „ладно'' й тому большевики про неї мовчать.

Скупі вістки говорять, звичайно, про розцвіт країни „під сонцем'' й т. ін. Проте з більшовицького марнословства, можна вишукати й дещо з фактичних даних.

Помітне безсумнівне русифікування Волині — впроваджується російське бреніння імен, прізвищ та назв міст: Рівне, Рівенщина — Ровно, Ровенщина. Горохів — Горохов, Острог зам. Остріг.

У Західній Волині — в м. Луцьку від 1945 р. існує Волинська Духовна Семінарія, яка випускає щороку біля 20 абсольвентів. Далі, в Рівному і Луцьку існують учительські інститути (й педагогічні технікуми), що з них, окрім дітей, насланих урядовців-росіян, користає й місцева молодь.

Про інші школи вищого типу на Волині вісток немає. Багато волиняків вчиться у Львівському політехнічному інституті, дехто в Берестейському залізничому інституті.

Середнє шкільництво кількісно росте й до кінця 1951 р. має бути 79 шкіл.

Через школи, установи, книгарні посилено кольпортується, переважно партійна й російська література, що її за перших дев'ять місяців 1950 р. було продано тут на 5,600.000 рублів.

Російська книжка розповсюджується теж через т. зв. „будинки соціялістичної культури'', що ніяк не заступають колишніх Просвіт. Там даються вистави, виступає „Волинська обласна філармонія'' в Луцьку та можна послухати радіо.

Щодо радіо, то лише кілька вісток маємо про радіо вузли в колгоспах — очевидно радіофонізація йде дуже помалу.

Так само черепашиним кроком провадиться відбудова країни. Так нпр. є лише проєкт збудувати в Ковлі вокзал (це у найбільшому залізничому центрі Волині!). Також лише плянується збудувати будинки соціял. культури навіть у таких районних центрах (про колгоспи немає й мови) як Ратно, Рожище, Стара Вижва, Устилуг й ін.

Мляво відбудовують й хати. У зразковому в тому відношенні селі Вишкові, Ківерцівського р-ну, що має школу, медичний пункт, „крамницю'' тощо, за увесь 1950 рік лише „понад 10 родин'' оселилися в нових будинках.

Зате посилено зганяють селян до колгоспів й укрупнених колгоспів. Знаємо про „об'єднаний'' колгосп ім. Хрущова в селі Нижній Тараж (Почаївського району — тепер Тернопільщина).

З загнаного в колгосп селянина витискають усе, що він може виробити: у. колгоспі ім. Кагановича, Острізького р-ну бригадир Комар з своєю бригадою зібрав біля 31 центнера пшениці з гектара.

(„Волинь'', ч. 1)

Проти інтересів Америки

(Закінчення зі сторони 2)

хвилеві, кон'юнктуральні, але хто пригадає собі розподіл Польщі й других менших країн Східньої Европи між Сталіном та Гітлером в рр. 1939 і 1940, як пригадати собі, що Польщу й інші країни ділили поміж себе і царі й кайзери, а вкінці Гітлер воював вже проти Америки, та, що Сталін збирається робити це тепер, тоді не можна не поставити собі запиту: — як сталося, що в часі другої світової війни усі німці на терені ЗДА були під поліційним наглядом, як п'ятиколонники німецького імперіялізму, а такі самі п'ятиколонники російського імперіялізму все ще мають вплив навіть на американську закордонну політику? Америка далека від Европи, але народи України, Польщі, Білорусі, Чехії, Словаччини, Сербії, Хорватії, Болгарії, Румунії та Мадярщини знають, що значить Гітлер і Сталін, як теж знають і царів і кайзерів.

Чому такий „союз'' мав би бути на користь Америці, нам принайменше дивно.

В Америці видвигається тепер проблема рівноваги сил на Далекому Сході через „трикутник'' Росія—Китай—Японія. Але ми є свідками одного цікавого явища: скільки вірнішими членами ОН є Туреччина, Греція, Голяндія і тп. як наприклад Англія, Індія, чи вкінці Росія. Того факту ніяк не можна поминути. Бо в Кореї воюють саме вояки американські з турками, греками, голяндцями, абісинцями ну й англійцями проти комуністичних аґресорів. На тому тлі скріплення ОН меншими державами, як ними були б вільні — Україна, Білорусь, Польща, — Грузія, Туркестан і т. п., без сумніву скріпило б авторитет ОН, а рівночасно поставило б або й виключило б на майбутнє різні комінформи чи осі. Чому американці мали б не обстоювати такої ідеї і перенести такий трикутник там, де важче про розподіл себто на Японію ,Китай та Індію? Чому такий трикутник мав бути гіршим, як не ліпшим, то нам також годі зрозуміти. Нехай би й повставали якісь нові Бенелюкси в тій чи іншій частині світу, але на основі добровільної згоди різних країн для цілей кращого співжиття і господарки, але не нові „осі'' чи комінформи.

Підсумовуючи досі сказане, ми зовсім не бачимо причин для збереження російської тюрми народів в інтересі Америки. Ані морально-етичні, ані політичні моменти для того нас не переконують. Росіяни повинні осісти тільки на своїй території, завести свою „демократію між своїм народом, а тоді довести добру волю жити в згоді зі своїми сусідами, не конечно як той злодій чигати, щоб того сусіда або обкрадати або й знищити, але бути дійсно мирним співжителем. — Тоді щойно можна думати про якісь союзи з ними.

Декого із українців чи інших поневолених Росією народів — здивували вістки з „духа'' постанов нового російського центру, але, на нашу думку, вони не є нові. Ще недавно п. Лайонс „скаржився'' в пресі, що в американських високих урядових колах є люди, схильні на ідею розподілу Росії, як одиноку правильну розв'язку — майбутнього ладу на Сході Европи. Він міг мати на це свої підстави, але ми мусимо довести, що саме ті люди, які в розчленуванні російської імперії добачують слушність, — що саме їх погляди є правильні. Для того треба довести, що Керенські й Ко можуть організувати тільки російських еміґрантів і можуть говорити тільки в імені росіян, а всі інші народи потраплять за себе говорити самі.

Ми віримо, що той мул, яким єдинонеділимці з а к и д а ю т ь шляхотні наміри тих чи інших потомків Великого Вашинґтона, перестане заслоняти правду і саме американський народ обернеться спиною до хижаків російського імперіялістичного світу. Кожна інша політика, зокрема кожна американська піддержка російського імперіялірму в будь-якій — білій, червоній чи сірій формі — є виразно проти інтересів Америки й цілого волелюбного людства та його поступу й миру.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Продовжувати заходи для координації дій усіх вояцьких українських організацій доручили сходини** різних українських вояцьких організацій і колишніх повстанців у Мюнхені 29 липня ген. Капустянському, що доповів зборам про свої дотеперішні заходи в цій справі.

В Баварії (Німеччина) лишилось тепер до 10.000 українців, а раніш було біля 100.000. З них частина ще виїде, а решта лишиться в притулках чи в німецькій господарці.

● **Цього року Український Вільний Університет (УВУ)** відзначає своє 30-тиліття. УВУ заснований був у Празі, де існував 25 років.

● **На Міжнародному Психологічному Конґресі,** про який ми повідомляли в ч. 198 н. часопису, не зазначивши прізвища українського там доповідача, як тепер довідуємося, виступав д-р Володимир Янів. Не менш успішно виступав д-р Янів також на конґресі німецьких психологів у Марбурґу, де він 1. серпня прочитав у приявності 400 німецьких і закордонних психологів свою наукову доповідь. Тепер д-р Янів переїхав до Парижу, де недалеко міста створено перший Дім Української Науки, що його набуло НТШ коштами Владики Івана Вучка.

● **Клюб Українців у Новій Зеландії заклали в м. Велінґтон** тамтешні наші новопоселенці. Такий само клюб мають закласти і в Окленді —найбільшому місті Нової Зеландії, що має 400,000 населення, в тому лише 20 українців. „Найбільше відчуваємо брак пропаґандивної літератури англійською мовою'' — пише звідтіля один українець, відзначаючи велику активність новозеландських комуністів.

● **Репрезентативну українську бібліотеку ім. Симона Петлюри в Ню Йорку** хоче заснувати ОДВУ, звертаючись до громадянства за пожертвою книжок на цю мету. Вібліотека має вже 100 книжок.

● **Жіноча Секція „Хліборобсько-Освітнього Союзу'' в Куритибі** (Бразилія), що існує вже багато років, організувала концерт артистки Цапко-Шостак з нагоди затвердження Радою „Союзу'' проєкту будови нового дому.

● **„Ускар'', український журнал** еспанською мовою виходить в Такамборо (Мексико); в квітневому числі за ц. р. є стаття д-ра Вучинського „Історія українського народу''.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

Степан Куропась

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Український шкільний день відбувся у нас в неділю дня 12 серпня в саді парафії св. о. Миколая на Гіґґінс Ровд. Імпреза та має вже свого 3-літню історію і є тісно зв'язана з пляном будови української „гайскул" при парафії.

Цього року імпреза стягнула до саду небувале досі у нас число учасників. До самого саду в'їхало 273 автомобілів, що привезли пересічно по 5 осіб. Решта приїхала троками й автобусами, разом 5,000 людей. Цілий Гіґґінс Ровд від ріки Дісплейне аж до Кумберленду був по обох боках обложений дальшими автами, що з браку місця не могли в'їхати до городу. Була окрема програма, в якій виступали діти. Зокрема імпозантний був виступ дітей, що приїхали з вакаційної оселі в Равнд-Лейку на шкільний день власним автобусом кооперативи „Самопоміч".

Під проводом проф. А. Антоновича і при звуках українських пісень вправляли хлопці з шаблями в руках, а дівчата з вінками. Дітей оселі привітав ігумен ЧСВВ о. д-р Ґавліч, а окрема дитяча репрезентація оселі зложила на його руки 100 долярів як жертву дітей оселі на будову нової школи. Коротку промову про значення школи й виховання молоді виголосив інж. А. Семянчук, секретар кооперативи.

Ще довго по виступі і вправах молоді лунало учасникам в ухах наше „Ґукнемо з гаківниць" — що діти так гарно при вправах відспівали.

При виграwці різного рода нагород, включно до нового з 51-го року авта „Понтіяк" щастя мали самі новоприбувші, можливо тому, що на 75 відсотків вони становили цей „кравд", що приїхав на Шкільний День. Мушу ствердити, що тут роджене покоління прибуло масово на згадану імпрезу. Старих ветеранів щораз менше, бо — старість не радість!

На городі була відправлена Полева Служба Божа. Влаштовано окремий обід й переведено збірку на будову нової школи. Погода дописала а це рівнож причинилося до морального і матеріяльного успіху Дня Школи!

Вулиця Ешленд є найбільш небезпечна в нашому місті. За нею йде Вестерн — де льокується Союзовий Дім і Норт евеню. Причиною небезпеки тих важливих комунікаційних артерій є не лише кількість нещасливих випадків на них, але й обставина, що на них відбувається найбільше порушень й надужить комунікаційних правил. Причиною серіозних автомобілевих зударів на згаданих артеріях було надужиття перехресних зелених сиґналів — світел й непошановання правила — райт оф вей —себто правила першенства. Тому будьте обережні як Вам конче треба їхати по Ешленд або Вестерн, бо минулого року було на них 359 і 281 серіозних авто-зударів!

Український Союзовий Дім переходить під теперішню пору потрібний ремонт. Дім, що став осередком українського життя в Шікаґо, замалий і не був побудований на те, щоби все те життя помістити. Треба нам великого Союзового чи Народного Дому, що вартував би імени великої громади, що міг би дати не лише дах над головою, але все те, чого життя наше вимагає. Ґімнастичну, театральну і клюбові залі, з усіми удоґідненнями, щось як в Торонті. Але на це видано в Торонті (трохи позичено) пів мільйона долярів!

Заки й в нас прийде час на це, латати треба старий дім. А тепер навіть й латання подорожіло, бо за 2 тисячі долярів буде всього нова стеля в одній частині дому і нова підлога у двох клюбах!

Цьогорічне літо зовсім недописує в Шикаґо і на захід від нього. Вже чути осінь у повітрю, а тепла ми ще не зазнали. Кілька днів спеки в липні це нічого в порівнянні із спекою попередніх років, де серед горячі коні приставали з утоми та з браку можливости віддиху. Приставали й авта, бо ґазоліна випаровувала заки перемінилася в огонь.

Цього року ніхто не пристає. Друга половина липня і перша серпня часті дощі. На захід від Шікаґа, в долині ріки Мизурі було 40 днів безперервного дощу. Дійшло до того, що в місцевості Канзас Сіті, Мізурі, забракло питної води. В цілому т. зв. середньому заході, який є шпихлірем не лише Америки, а й світу, повінь знищила збори озимої пшениці, що чекала відтранспортовання до магазинів. Тому подорожіє хліб — кажуть люди — бо збір ярої пшениці не заповідається добре. Наші старші люди, що начиталися колись пророцтв Михальди, кажуть, що причиною таких атмосферичних перемін й переворотів є те, що люди „монкують" з атомовою енерґією й так порушують „статус кво"! З причини нездорової погоди в районі нашого міста зродилися в долині нашого міста і ріки Дісплейнс великі ватаги комарів, на поборювання яких предвиджено в бюджеті всього 60 тисяч долярів. Тимчасом на поборювання язви комарів вже видано 100 тисяч, скроплючи район 5%-овим розчином ді-ді-ті літаками. Цей сам клопіт мають й сусідні стейти. Внаслідок збільшення атмосферичних опадів, різні паразити ведуть холодну війну проти фармерів. І так в Міннесоті і Висконзин молі спричинюють струпи на яблоках, в Айові европейський червак й американський ір-ворм вертять кукурудзу, в Індіяна помідори гниють від лишаїв, а мільйони черваків обеззеленюють лісові резервати й парки, нападаючи на шпилькові дерева. Перед в боротьбі з того рода „дранею" веде стейт Міннесота, що має до цього півтора тисячі літаків і мільйони ґальонів різного роду хемікалій, стаціонованих в місті Виноні!

Різьбар Корчак-Зьолковскі, в якому пливе пів на пів й українська кров, теше цілу пору, з якої хоче витесати пам'ятник висоти 563 стіп. Пам'ятник цей має зображувати американського індиянина, а праця обрібки цілої гори, аж доки з неї не вийдуть „люди", потребує 30 літ. Згадана гора знаходиться в ланцюгу гір Блек-Гілс в Савт-Дакоті. Різьбар Корчак виїхав до Дакоти з Шікаґо. Тесання гір і виріб пам'ятників, статуй чи інших монументів, в Америці річ не нова. Різьбар Борґлом витесав в ланцюгу тих самих гір обличчя чотирьох американських президентів. Місце те стало відразу славним і його назначено на мапі як пристанок для туристів, а різьбар став не лише славний, але й багатий! Як видержить і наш краян Корчак 30 літ праці, то за його відваґу і витревалість повинен стати мільйонером!

Стейт Іллиной знаний в історії Америки як багатий і войовничий. В усіх війнах Злучених Держав, до ґромадянської війни включно, давав він процентово до інших стейтів найбільше рекрутів. Те саме було в останній війні, в якій стейт змобілізував 900.000 людей. Це дуже багато, коли зважити, що ціла Канада в останній війні змобілізувала всього тільки один мільйон війська. Значить 12 відсотків населення стейту боролись за демократію й американський спосіб життя.

Село Лінколн будується тепер на північній стороні Шікаґа коштом 2 мільйонів долярів. Буде це т. зв. шапінґ центер, де під одним дахом буде можна купити все, за чим тепер треба вганяти по кількох склепах. Причиною такої централізації склепів є обставина, що „костомери" нарікають або на біль ніг або на те, що нема де „запаркувати" авта. А їх треба вислухати, бо вони мають гроші. Отже, відпадуть болі ніг, бо не треба буде всюди бігати. А як й випаде так, що треба буде перейтися кілька кроків, то хідники будуть збудовані з мозаїкового скла, змішаного з цементом. По такій комбінації легше ходити, не можна поховзнутися, а жінкам неможливо відірвати зап'ятки.

Відносно авт, то вже тепер є там місце на 1300. Лінколн Віледж буде мати не лише склепи, але й професіональних людей, як лікарів, дентистів, адвокатів, різьбарів, малярів і т. п. Вула би ще й церква, та не знають, якого віроісповідування — тому проєкт залишили! І так без болю ніг і автових „проблемів" буде можна без зайвої страти часу полагодити в одному місці всі закупи й орудки. Згадане село буде мати „ґренд-опенінґ" на 15 вересня, а знаходиться воно на перехрестю Лінколн і Дівон!

Політична сила української громади в нашому місті — ніяка. В часі поступу, де все модернізується, де заходять нераз до непізнання зміни — українське Шікаґо ні в місті ні в повіті Кук сили не мало й не має. Не виглядає також, що буде мати. Українці не живуть компактною масою в жодній дільниці міста, як напр. поляки, литовці чи чехи. Хоч є їх досить, щоби вибрати одного олдермена — себто міського радного, то не можуть цього зробити, бо треба жити разом. Не має їх навіть досить в районі парафії св. о. Миколая, де їх найбільше. Поляків там три до одного, крім греків, італійців, словаків. Більші скупчення українців є у вардах 26, 28 і 31 на півночі і 8 та 14 на полудне. Тому і в міській адміністрації нема в нас голосу і часто важко добитися якогось „фейвор"-у. Наші люди не мають рівнож поважних міських урядів. В повіті Кук, до якого належить наше місто, справа теж не краща .Свого часу зважився українець, адвокат Роман Смук, кандидувати на повітового комішенера, та якщо ці вибори мають бути доказом української виборчої сили в повіті, то вона є дуже маленька.

Правда ,часом добувається впливів вмілим маневруванням й відповідними зв'язками. Демократична партія могла би поставити когось з українців на свою виборчу лісту — тоді справа виграна, та як це було з адвокатом Тремком, членом УНСоюзу, що був 12 літ міським суддею завдяки демократам, а не українським виборцям. Та, нажаль, так як тепер справа стоїть, нема в нас людей, що хотіли би пбсвятитися американсько-українській політиці, хоч вже є початки. Маємо 5 пріцінкт капітанів (соцьких) демократичної партії і двох республіканської.

Українська громада в Мілвокі, Висконзин, мала, але важна. Важна тому, що це одиноке більше скупчення українців цього стейту, крім фармерської кольонії Порт Люблин. Діють там 103 відділ УНСоюзу, є там відділ Народної Помочі, є Українська Православна Церква, а в останньому є спроби зорганізувати там ще українську католицьку церкву. Минулої суботи, в товаристві організатора УНСоюзу п. Д. Білецького, відвідав я це місто та був на організаційних зборах 103-го відділу ім. Івана Франка. Зборами проводив п. Танін, а секретарем п. Барсук. Треба ствердити, що у відділі панує порядок і збирання вкладок так там зорганізоване, що переходить без зайвої витрати часу. До відділу прийшло декілька новоприбувших, а прийде ще більше, — так нас там запевняли всі старі й нові. Правда, в громаді тепер криза „по церковному питанню", що й причинюється до застою в праці громади. Та криза минеться й там мусять настати нормальні відносини, чого собі всі бажають. На зборах промовляв п. Д. Білецький на тему: „Український Народний Союз і його завдання серед українців в Америці".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІННЕАПОЛІС, Мінн.

Вечір пам'яти О. Олеся

Товариство Сприяння Українській Національній Раді в Міннеаполіс-Сейнт Пол, у неділю 19-го липня ц. р. в залі „Марґарет Берри Гауз" в Міннеаполіс, улаштувало літературно-мистецький вечір, присвячений пам'яті визначного українського поета Олександра Олеся Кандиби.

Вечір відкрив та коротко поінформував присутніх про фінансовий стан Національної Ради, голова Товариства Сприяння УНРаді, п. Дмитро Соловій.

Реферат про життя і творчість поета, що помер в 1944 році на еміґрації в Празі, виголосив д-р М. Кушніренко.

По рефераті відбулася літературно-мистецька частина вечора, в якій взяли участь кращі мистецькі сили м. Мінеаполісу, що їх підготовив відомий артист української опери проф. Олександер Мартиненко.

Відома співачка п-ні О. Карпяк-Бенцаль виконала сольо-спів: „Її душа, то чайка над водою", та „Ах скільки струн в душі дзвенять", — слова О. Олеся, музика Я. Лопатинського.

Молода співачка, учениця проф. О. Мартиненка, п-ні Л. Перчишин виконала сольо-спів: „Ні, не співай пісень веселих" — слова О. Олеся, музика Я. Степового та „Тайна", — слова О. Олеся, музика С. Людкевича.

Відома співачка і піяністка п-ні Зоя Зизюк виконала сольо-спів: „Зимою" та „Скоро сонце засміється", — на слова О. Олеся, музика Я. Степового.

Фортеп'яновий супровід: п-ні Зоя Зизюк і п-ні Любов Мартиненко.

В мистецькім читанні творів поета взяли участь: п-на Л. Журавель, що продеклямувала „Ялинка", І. Ганнич, що продеклямував „Глузуйте, кпіть над рідною землею", та „Хай літають вітри", п. Т. Шиян, що продеклямував, — „Яка краса відродження Країни", п-на К. Кохно продеклямувала, — „Я знаю, — тяжко вам", п-ні О. Колісниченко, „І знов страшні чутки" та „Народе страднику" і пан Я. Корсунський „Сміються плачуть солов'ї".

Вечір пам'яти О. Олеся справив на присутніх глибоке враження. Увесь дохід від вечора призначений на фінансову допомогу Українській Національній Раді.

І. Ганнич

ПАРАШУТИСТ ЗГИНУВ НА МАНЕВРАХ

Содерн Пайнс, Н. К. — Один парашутист згинув під час військових маневрів, коли скинули на парашутах з літаків 1,850 вояків нібито поза фронтом ворога-аґресора. Це був вояк Салвадоре Камарена з Лос Анджелес, який зробив уже дев'ятий скок парашутом. Цим разом парашут не розгорнувся, що й стало причиною трагедії. Він упав з висоти 1,000 стіп. Крім цього смертельного випадку було ще 60 покалічень, отже разом було впродовж двох днів 175 нефатальних випадків. Усіх вояків, що зіскочили на землю з парашутами з літаків, нараховують 5,980. Загальна кількість вояків, що беруть участь у маневрах, 10,0000.

80 ВІДСОТКІВ ЖІНОК У ЦИВІЛЬНІЙ ОБОРОНІ

Ню Йорк. — Жіночий Допоміжний Відділ в організації Ветеранів Чужинних Воєн дістав вістку під час конвенції, що провідники руху за цивільну оборону передбачають, що жінки будуть становити 80 відсотків усього числа осіб, які будуть покликані до такої служби. Про це повідомила панна Джін Аллен з Федеральної Адмінсітрації Цивільної Оборони під час конференції оборони в готелі Комодор.

● *До 2000 політичних арештів перевів уряд Індонезії за останні три тижні.*

● **Совєтську амбасаду у Вашинґтоні пікетують члени Американсько-Угорської Федерації. Поліція тримає пікетчиків на віддалі 500 стіп, бо міський закон забороняє зближатися демонстрантам до будинків чужинних посольств.**

● **Мільйон долярів з незаплачених податків дістав федеральний скарб від приходів ґанґстерів в околиці Шікаґо. Давніше такі податки були „переочувані".**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 1. серпня 1951 р. помер у 63. році життя, український бізнесмен

МИХАЙЛ ПЕТРІВ,

довголітний член Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл.

Вступив до У.Н.С. 1917 р. Походив з села Надієва, пов. Долина. Був щирим жертводавцем на всі українські цілі. Полишив у смутку жінку Марію, жонатих синів Івана і Василя, невістки Анну і Анну, 5 внучків та брата. Вони всі є членами У. Н. Союзу.

Похорон відбувся 4. серпня з погребового заведення до церкви св. О. Николая, а відтак на укр. катол. цвинтар св. О. Николая, Гіґґінс Ровд і Дісплейн Ріввер. — В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

ТАРЗАН, ч. 2663. Дуже спеціяльна пошта.

„Ворог є в нашому таборі! Тепер треба дивитися за двома", — мурмотів Д'Арно. „Скарб! — говорив він „Боже, що за скарб!"

Пізніше Д'Арно повторив Тарзанові, що він бачив і чув. „Нічого не кажи Воррикам", остеріг Тарзан. „Ми самі дамо собі з тим раду".

Д'Арно, показуючи пальцем, перервав Тарзанові міркування. Під дверима лежав шматок білого паперу.

Підіймаючи папір, Тарзан глянув на нього і мовчки передав Д'Арно.